

30% natuur - 100% beter leven

Het West-Vlaamse groene middenveld komt in actie tegen het voornemen van de Vlaamse Regering om aankoop voor natuur in agrarisch gebied te stoppen. Doe mee en post de afbeelding en de link naar de open brief op jouw Facebookpagina!

Zie helemaal onderaan voor de link!

1. 30% natuur is wat Europa voorschrijft op basis van wetenschap

De Natuurherstelwet geeft aan dat 30% oppervlakte natuur de hoeveelheid is die we nodig hebben om de natuur in goede staat te houden. Dat is natuur als beschermd gebied en natuur verweven in andere functies. Dat is 10% strikt beschermde natuur en 20% verweven.

2. 30% natuur in West-Vlaanderen? Onze natuur doet het slecht.

Net in onze provincie is het van belang om 30% natuur te hebben. Akker- en weidevogels doen het slecht: hoeveel kieviten zag je nog? Duinlandschappen worden hersteld, maar door de zware recreatieve druk gaat het ook hier niet goed met de biodiversiteit. De drinkwaterproductie staat onder druk: zowel op vlak van hoeveelheid als kwaliteit: natuur houdt water vast en zuivert. De landbouwgronden raken te snel uitgedroogd en zeker in Midden-West-Vlaanderen zijn ze uitgeput. Verweven natuur zorgt voor ophouden en infiltreren van het water.

3. Waarom West-Vlaanderen harder moet roepen?

Het Gewestplan kleurde onze provincie voor het grootste deel als landbouw in, afgewisseld met industriële zones en bewoning. Slechts 7% heeft de bestemming bos en/of natuur, 68% is landbouw, 5% is bestemde industrie en bedrijvigheid (zonevreedmd uitgesloten) en de rest gaat naar bewoning en infrastructuur.

7% is veel te weinig: het gemiddelde voor Vlaanderen ligt op 16%. Met Limburg als koploper met 25%.

Waarom zouden de landschappen in West-Vlaanderen minder natuur moeten hebben, terwijl onze provincie in het verleden de groenste was?

4. En nog: West-Vlaamse natuur steeds meer onder druk!

De Europese en Vlaamse natuurbeschermingswetgeving staat op meerdere fronten onder zware druk: richtlijnen zoals Natura 2000, de Kaderrichtlijn Water en de Natuurherstelwet worden

afgezwakt, deadlines verschoven en handhaving versoepeld. Ook het landbouwbeleid, pesticidenwetgeving en bedrijfsduurzaamheidsregels worden stelselmatig uitgehold, mede door lobbydruk na boerenprotesten. In Vlaanderen versterkt de zogenaamde 'Vergunningenrevolutie' van cd&v deze trend door de rechten van het middenveld in te perken en vergunningverlening te vergemakkelijken ten koste van natuur- en milieubescherming.

De nieuwe voorstellen die op de regeringstafel liggen van de Vlaamse Regering sluiten het net rond natuur!

5. Vlaamse Regering voluit tegen natuurherstel in West-Vlaanderen!

Twee interviews van belang:

- Fermettetaks (DS 15 mei)

Samen met Lode Ceyssens kwam er een interview met Noah Janssens in De Standaard waar het idee van een fermettetaks op tafel kwam. Een belasting op het invullen van leegstaande hoeses. Geen visie op functionerende landschappen, enkel het bestendigen van een waardeverhoging van landbouwinfrastructuur door het omzetten naar een woon- of andere functie.

- Natuurbescherming (De Zondag 21 mei)

Samen met minister Brouns, gaf Ignace Schops [een interview in De Zondag](#) waarbij de Natuurherstelwet beperkt werd tot het natuurherstel binnen N2000 gebieden en een stop op geld voor aankoop van nieuwe gronden werd aangekondigd. Dat wil dus zeggen: een standstill voor West-Vlaanderen.

En dan het Decreet **Recht van Voorkoop**.

Normaal komt vrijdag 26 juni het Decreet Recht van Voorkoop op de Regeringstafel. Dit decreet luidt het einde in voor de aankoop van waardevolle natuurgronden in West-Vlaanderen: quasi alles buiten natuurbestemming is landbouwgebied. Dit is een probleem voor overheidsinstellingen (ANB) en lokale/ provinciale overheden. Maar ook voor natuurgroepen. Het kondigt het einde aan van natuuruitbreiding in West-Vlaanderen. Reden, volgens het kabinet Brouns: natuur zou de prijzen voor landbouwgrond opdrijven en de voedselzekerheid in gevaar brengen.

De **belangrijkste krachtlijnen** van het voorstel zijn:

- **Vlak aankoopverbod in HAG:** Er geldt een principieel aankoopverbod met Vlaamse overheidsmiddelen voor natuur- en bosrealisaties in Herbevestigd Agrarisch Gebied (HAG). Dit geldt niet binnen het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en Speciale Beschermingszones (SBZ), al worden gronden binnen SBZ-Vogelrichtlijngebieden alsnog uitgesloten als ze recent door een landbouwer zijn aangegeven.
- **Strikte aanbiedingsprocedure (Restzone):** In agrarische gebieden buiten HAG, VEN of SBZ moeten gronden bij verkoop voor natuurdoelen eerst actief via een zware procedure gedurende drie maanden worden aangeboden aan actieve landbouwers.
- **Algemeen prijsplafond:** Natuurkopers die met overheidsmiddelen of subsidies werken, mogen nooit meer betalen dan de officiële schattingsprijs. Dit geldt ook binnen VEN of SBZ en bij openbare verkopen (veilingen), wat hen feitelijk uitsluit van competitieve biedingen.

- **Smal Recht van Voorkoop voor Natuur:** In tegenstelling tot de zware bescherming voor de landbouwzijde, krijgt de natuurzijde slechts een heel beperkt, asymmetrisch en voorwaardelijk recht van voorkoop. Dit geldt enkel in VEN en groene bestemmingen, en is bovendien exclusief voorbehouden voor beheerders met een reeds goedgekeurd natuurbeheerplan type 4 (het strengste reservaatstatuut).

6. Waarom dit voorstel extra problematisch is voor West-Vlaanderen

De impact van dit decreet is voor West-Vlaanderen ingrijpender dan voor welke andere Vlaamse provincie ook. Dit komt door de specifieke verdeling van de bestemmingen en de dringende ecologische noden in de regio:

De paradox van de West-Vlaamse groenbestemming en het landgebruik

West-Vlaanderen heeft procentueel gezien de laagste officiële natuur- en bosbestemming van heel Vlaanderen (amper ~7%). Tegelijkertijd is ruim twee derde (~67% tot 68%) van de provincie ingekleurd als agrarisch gebied, waarvan het overgrote deel herbevestigd is (HAG). **Omdat het decreet het recht van voorkoop voor natuuractoren enkel toestaat binnen de officiële groene bestemmingen en het VEN, blijft er in West-Vlaanderen juridisch bijna geen ruimte over waar de natuursector dit instrument kan inzetten.** Omdat natuurrealisatie buiten deze zones via het vlakke aankoopverbod in HAG en de strenge aanbiedingsplicht feitelijk aan banden wordt gelegd, wordt West-Vlaanderen planologisch "bevroren" in haar huidige, natuurarme status. Het verhogen van het effectieve natuur-landgebruik buiten de schaarse bestaande reservaten wordt zo nagenoeg onmogelijk gemaakt.

Klimaatverandering, droogte en wateroverlast

West-Vlaanderen is door zijn geografie (polders, beekvalleien van de IJzer en de Leie) de provincie die het hardst blootgesteld is aan de extremen van het veranderende klimaat. De provincie kreunt geregeld onder acute droogte én grootschalige wateroverlast. **Robuuste natuur (zoals natte poldergraslanden, meanderende beken en valleigebieden) fungeert als een natuurlijke spons die water vasthoudt bij droogte en buffert bij extreme regen.** Omdat deze cruciale overstromings- en valleigebieden op de gewestplannen vaak een agrarische bestemming hebben, blokkeert het decreet de strategische aankoop van gronden om deze noodzakelijke klimaatbuffers en overstromingsbeveiliging te realiseren.

De Europese Natuurherstelwet

De Europese Natuurherstelwet (Verordening (EU) 2024/1991) verplicht lidstaten om op grote schaal aangetaste ecosystemen te herstellen. **Om de doelstellingen te halen, is er nood aan natuurverbindingen en de uitbreiding van arealen.** In West-Vlaanderen — waar de natuurgebieden nu al extreem versnipperd zijn — is de aankoop van strategische tussenliggende percelen noodzakelijk om ecologische assen te bouwen (bijvoorbeeld het verbinden van de Brugse bossen met het Houtland, of het versterken van de Ieperboog). Het decreet ontnemt overheden en natuurverenigingen de instrumenten om aan deze Europese verplichtingen te voldoen.

(Drink)waterbeveiliging

De druk op het drinkwater is nergens in Vlaanderen zo kritiek als in West-Vlaanderen.

Natuurgebieden rondom captatiezones zuiveren het water op een natuurlijke manier en dragen bij

aan de aanvulling van de grondwaterlagen. Door de aankoopbeperkingen in agrarisch buitengebied wordt het vrijwel onmogelijk om strategische drinkwaterbeschermingszones via natuurherstel in te richten en te beveiligen tegen intensieve bemesting of pesticidenverontreiniging.

De poldergraslanden en veengebieden van West-Vlaanderen zijn niet alleen een thuis voor bijzondere soorten: ze zijn koolstofreservoirs, waterbekkens, natuurlijke barrières tegen overstromingen en droogte. De Blue Deal van de Vlaamse overheid erkende dat zelf. Maar veengronden die ontwaterd worden, stoten koolstof uit in plaats van het vast te houden. Beekprofielen die werden rechtgetrokken, verliezen hun bufferende werking. En **een provincie die al haar ecologische ruimte heeft weggegeven aan de intensieve teelten en grond voor bebouwing, heeft geen veerkracht meer** wanneer de droogte van 2018 of de overstroming van 2023 zich herhaalt. Die herhaling is niet een kwestie van als, maar van wanneer.

Gezondheid van de mens

West-Vlaanderen heeft een **zeer lage bosindex** (slechts 2,3% feitelijk bos). Toegankelijk groen en bossen zijn essentieel voor de volksgezondheid: ze filteren de lucht, vangen fijnstof af en bieden verkoeling tijdens hittegolven in de omliggende dorpen en steden. Bovendien heeft een groene omgeving een bewezen preventief effect op de mentale en fysieke gezondheid van de mens. **Het decreet fnuikt de ambitie van lokale besturen en verenigingen** om in deze bosarme provincie stadsrandbossen of grote publieke natuurparken te realiseren op gronden die vandaag nog als agrarisch ingekleurd staan.

7. Hoe pakken we het aan?

Samen met de collega's van de regionale verenigingen (NP De Bron, NP De Torenavalk, Natuur.koepel, NP Midden-West-Vlaanderen en NP Brugs Ommeland en Middenkust) werkten we de campagne uit. Hier geven we je even de tijdlijn:

Tijdlijn:

- 23 juni om 18u: Dezelfde post op alle Facebookpagina's en eventuele Instagram/LinkedIn/website/nieuwsbrief